

Politiets bortsalg af effekter udsat ved fogedforretning

FOB nr. 80.516

Henstillet til justitsministeriets overvejelse, hvorvidt der måtte være grundlag for at fastsætte nærmere retningslinier for politiets fremgangsmåde i forbindelse med bevaringstagelse og bortsalg af udsatte effekter, således at der i forbindelse hermed tages klart stilling til spørgsmålet om politiets pligt til at rette henvendelse til det sociale udvalg, inden bortsalg finder sted.

(J. nr. 1979-923-611).

Københavns retshjælp klagede for A over, at justitsministeriet havde meddelt, at ministeriet ikke fandt grundlag for at kritisere den måde, hvorpå politiet i Gladsaxe havde disponeret med hensyn til bortsalg og tilintetgørelse af effekter, som efter at være udsat af A's lejlighed ved en fogedforretning var taget i bevaring af politiet.

Det fremgik af sagen, at A den 21. august 1978 blev udsat af sin lejlighed i Søborg ved en fogedforretning. Det udsatte indbo, som af politiet blev vurderet til en samlet værdi af 1.250,00 kr., og som ikke blev fjernet af A selv, blev opmagasineret ved politiets foranstaltning hos ... Flytteforretning.

Den 13. oktober 1978 forkyndte politiet en tilkendegivelse af 21. august 1978 for A og leverede denne en genpart af tilkendegivelsen. Ved tilkendegivelsen blev A opfordret til at betale de udgifter - i alt 2.388,91 kr. - som politiet havde haft i forbindelse med borttransport og opmagasinering af bohavet. I tilkendegivelsen var endvidere anført følgende:

»De opfordres til inden 1 måned fra denne tilkendegivelses forkyndelse at afhente Deres bohave på opbevaringsstedet. I modsat fald vil De kunne forvente, at bohavet sælges ved offentlig auktion, uden at De vil få nærmere underretning herom.

...

Såfremt der blandt det udsatte bohave findes effekter, hvorover De ikke har ejendomsret, herunder effekter købt på afbetaling med ejendomsforbehold, anmodes De om at underrette stationen herom, samt om hvem der er ejer af sådanne eventuelle effekter.«

I skrivelse af 14. november 1978 rettede A henvendelse til Gladsaxe politi om sagen. Han anførte, at det bohave, der var udsat og taget til opbevaring, tilhørte hans børn som arv efter deres moder, der var død i 1959. I skrivelsen rejste han endvidere spørgsmål om, hvad der ville ske med »alle mine personlige ejendele, papir m. fl. andre ting«.

I skrivelse af 17. november 1978 til A meddelte politiet, at politiet ville sætte fristen for bortsalg af effekterne i bero endnu 14 dage, uagtet han først havde henvendt sig efter udløbet af den månedsfrist, der var indeholdt i tilkendegivelsen af den 21. august 1978, jfr. ovenfor. I skrivelsen anførte politiet videre:

»Såfremt De har børn, der inden for den nævnte frist med Deres samtykke er villige til at indløse bohavet, vil dette kunne ske ved henvendelse her i afdelingen, ligesom der dér vil findes mulighed for udlevering af personlige papirer til Dem, såfremt De måtte ønske dette.«

Af politirapport af 21. november 1978 fremgik det, at A denne dag indfandt sig hos Gladsaxe politi, hvor han anmodede om udsættelse af sagen i endnu en uge, idet han ville tale med Gladsaxe kommune om hjælp til en løsning af problemet. I rapporten anførtes videre:

»Han blev udtrykkeligt gjort opmærksom på, at såfremt der fandtes andre, der havde ejendomsret i indboet, måtte han nøje præcisere, hvilke effekter det drejede sig om, ligesom vi ønskede navn og adresse på de pågældende.«

Af en rapportpåtegning af 15. december 1978 fremgik det, at en kontorchef i Gladsaxe kommunes juridiske forvaltning denne dag indfandt sig hos Gladsaxe politi og oplyste, at A og dennes datter havde henvendt sig til Gladsaxe kommune, og at man i fællesskab havde fundet frem til en registreringsopgørelse af indbo, som blev foretaget af Nordre birks skifteret i 1959. Datteren havde på registreringsopgørelsen afkrydset de effekter i det udsatte indbo, som tilhørte A's børn. Kontorchefen afleverede registreringsopgørelsen til politiet. Endelig anførtes i rapporten, at »ud over nævnte kan man ikke fra kommunens side hjælpe udsatte«.

I en rapportpåtegning af 22. december 1978 var bl. a. anført følgende:

»...

Udsatte (A) telefonerede i dag her til afdelingen. Han blev forespurgt, om de effekter, der var afkrydset i registreringen, skulle udleveres til datteren ..., men hertil svarede han, at det kunne der ikke være tale om, idet nogle af effekterne nu ejedes af hans andre 2 børn ... og ... I øvrigt tilhørte alt det udsatte indbo børnene, han ejede intet selv. Jeg bad ham at indfinde sig her og nøje gøre rede for, hvem indboet tilhørte. Han måtte opgive børnenes navne og adresser, samt oplyse om, hvilken del af indboet de forskellige havde krav på. Dette ville han ikke, han ville på ny tale med kommunen, idet han mente, at han var uretmæssigt sat ud... Han blev gjort bekendt med, at politiet ikke længere kan have udgifter på opbevaringen, og da han tilsyneladende ikke selv vil medvirke til en løsning af spørgsmålet, vil han kunne forvente, at der tages skridt til auktion uden yderligere varsel.

...«

I skrivelse af 9. januar 1979 anmodede politiet i Gladsaxe A om at foranledige, »at Deres børn retter henvendelse hertil, således at der kan træffes aftale om udlevering af effekterne«. Politiet meddelte samtidig, at effekterne uden yderligere varsel ville blive bortsolgt på offentlig auktion, såfremt der ikke inden en måned blev rettet henvendelse til politiet.

I skrivelse ligeledes af 9. januar 1979 anmodede retshjælpen på A's vegne politiet i Gladsaxe om, at sagen blev stillet i bero kortvarigt, medens retshjælpen overvejede hans stilling i sagen.

I skrivelse af 23. januar 1979 anmodede retshjælpen politimesteren i Gladsaxe »om at få oplyst begrundelsen for politiets ændrede standpunkt angående udleveringen af det opmagasinerede løsøre«. Retshjælpen henviste herved til en telefonsamtale samme dag med kontorleder B ved Gladsaxe politi.

I skrivelse af 26. januar 1979 meddelte politimesteren i Gladsaxe retshjælpen, at det ikke var stillet A i udsigt, at det udsatte indbo kunne udleveres uden betaling for flytning og opbevaring, selv om det var hans børns ejendom. Politimesteren henviste til, at det i skrivelse af 17. november 1978 fra Gladsaxe

politi til A fremhæves, at hans børn med hans samtykke kan *indløse* indboet. Politimesteren anførte videre:

»...

De har telefonisk givet udtryk for, at bohavet, når det var børnenes ejendom, kunne udleveres uden betaling af udgifterne.

De fik den 23. januar 1979 telefonisk oplyst, at politimesteren ikke kan fravige almindelig praksis, således at bohavet blev udleveret uden betaling. De blev endvidere anmodet om at fremsætte Deres synspunkter skriftligt, såfremt De fastholder, at bohavet skal udleveres uden betaling.

...«

I skrivelse af 7. februar 1979 til Gladsaxe politi anførte retshjælpen bl. a. følgende:

»...

Anledningen til spørgsmålet i retshjælpens skrivelse af 23. januar 1979, hvori man bad oplyst, hvorfor politiet har ændret standpunkt angående udlevering af det opmagasinerede løsøre er, at der i politiets skrivelse af 9. januar 1979 til (A) er anvendt en formulering, der kun kan opfattes som et tilsagn om, at (A's) børn kan få udleveret de dem tilhørende effekter uden betingelser.

Ved telefonsamtale af 17. januar 1979 med (B) blev der såvidt erindres sagt, at udlevering til børnene kunne ske uden vederlag - om end der vist skulle indhentes en godkendelse.

Det er korrekt, at der i telefonsamtale af 23. januar 1979 blev oplyst, at der kun kunne ske udlevering *mod* betaling.

Retshjælpen mener derfor, at det er berettiget at bede om en forklaring på, hvorfor man har skiftet standpunkt.

...«

I skrivelse af 12. februar 1979 meddelte politimesteren retshjælpen:

»... at der ikke herfra er givet tilsagn om at udlevere det omhandlede løsøre uden betaling af påløbne udgifter.

Det er indlysende, at sådan tilsagn ikke er indeholdt i brev af 9. januar 1979, og kontorleder (B) har ikke mundtligt givet tilsagn herom.

Da jeg ikke kan forsvare, at det offentlige stadig skal belastes med at afholde udgifterne, vil der nu blive truffet foranstaltninger til bortsalg af indboet på offentlig auktion.«

I skrivelse af 21. februar 1979 rettede retshjælpen på A's vegne henvendelse til justitsministeriet om sagen, og anmodede ministeriet om at oplyse, med hvilken hjemmel bortsalg som det omhandlede kan foretages. Retshjælpen anførte bl. a.:

»...

Retshjælpen er bekendt med ministeriets cirkulærskrivelser nr. 163 af 9. februar 1938 og nr. 102 af 14. april 1939, men der ses ikke heri nogen selvstændig hjemmel til sådant bortsalg på auktion.

Det kan oplyses, at der blandt de i forvaring tagne effekter er effekter, der tilhører trediemand.

...«

Retshjælpen sendte politimesteren i Gladsaxe kopi af skrivelsen til justitsministeriet og anmodede samtidig politimesteren om, at bortsalg på offentlig auktion ikke blev foretaget, før ministeriets svar forelå.

Den 7. marts 1979 sendte politiet i Gladsaxe de opbevarede effekter til en auktionsleder med anmodning om, at effekterne blev bortsolgt ved offentlig auktion.

I skrivelse af 9. marts 1979 anmodede justitsministeriet politimesteren i Gladsaxe om en udtalelse i anledning af retshjælpens skrivelse af 21. februar 1979.

I den anledning redegjorde politimesteren i skrivelse af 13. marts 1979 til justitsministeriet for sagen. Politimesteren oplyste i den forbindelse, at effekterne den 7. marts 1979 var overgivet til auktionslederen, og at politiets udgifter i forbindelse med opbevaringen androg 4.226,33 kr.

Det fremgår af de foreliggende oplysninger, at effekterne blev solgt på en auktion den 7. april 1979.

I skrivelse af 11. april 1979 meddelte justitsministeriet retshjælpen, at ministeriet ikke fandt grundlag for at kritisere politiets dispositioner i sagen, og at ministeriet herefter på det foreliggende grundlag ikke foretog videre i anledning af retshjælpens henvendelse. Justitsministeriet tilføjede:

»...

For så vidt angår det af retshjælpen rejste generelle spørgsmål skal man oplyse, at der efter justitsministeriets opfattelse består en pligt for politiet til at tage effekter i forvaring, når de ikke afhentes af den berettigede efter at være udsat af fogeden på offentlig vej, og at politiet kan lade de udsatte effekter bortsælge på auktion, såfremt effekterne ikke trods opfordring dertil afhentes inden en passende frist, og såfremt socialmyndighederne ikke påtager sig at afholde opbevaringsudgifterne. Der henvises i denne forbindelse til justitsministeriets skrivelser nr. 163 af 9. februar 1938 og nr. 102 af 14. april 1939.

...«

I skrivelse af 24. april 1979 til Gladsaxe politi anførte retshjælpen, at justitsministeriet ikke havde besvaret retshjælpens spørgsmål om hjemmelen til bortsalg af de opbevarede effekter. Da der fortsat løb opbevaringsomkostninger på sagen, fandt retshjælpen i samråd med A det imidlertid ikke forsvarligt at gå videre med spørgsmålet. Retshjælpen anmodede om, at politiet - såfremt politiet fastholdt sit standpunkt - forinden eventuelt bortsalg meddelte, hvornår A kunne afhente de personlige papirer, der fandtes blandt det opbevarede materiale. Retshjælpen anmodede om, at det beløb af opbevaringsomkostningerne, der ikke måtte blive dækket gennem auktionsprovenuet, måtte blive eftergivet A, da han ikke så sig i stand til at betale et beløb af den størrelsesorden, der måtte forventes at blive tale om under hensyn til værdien af det opbevarede.

I skrivelse af 1. maj 1979 meddelte politimesteren i Gladsaxe retshjælpen, at indboeffekterne nu var solgt på offentlig auktion, og at salget havde indbragt 892,50 kr. Politiet havde herefter udgifter, der ikke var dækket, til et beløb af 4.300,03 kr. Politimesteren anførte, at han ikke var i stand til at eftergive dette beløb. Videre anførte politimesteren:

»(A) blev ved skrivelse af 17. november 1978 oplyst om, at personlige papirer kunne udleveres ved henvendelse til Gladsaxe politis indfordringsafdeling. Da (A) ikke har henvendt sig til afdelingen, er papirerne af sikkerhedsgrunde brændt inden bortsalget af indboet.«

I skrivelse af 9. maj 1979 til justitsministeriet klagede retshjælpen over, at politiet i Gladsaxe havde brændt A's papirer. Retshjælpen anførte bl. a.:

»...

Det er korrekt, at rådsøgende som anført blev tilbudt at kunne hente sine papirer. Dette er imidlertid ikke sket, fordi rådsøgende ville afvente udgangen af sagen vedrørende eventuel udlevering af samtlige i forvaring tagne effekter, og han må have en begrundet forventning om, at papirerne kunne afhentes umiddelbart efter, at ministeriets afgørelse i sagen forelå. Retshjælpen modtog ministeriets skrivelse den 14. april 1979 og tilskrev politimesteren den 24. april 1979. Ikke desto mindre havde politiet fundet anledning til at destruere de personlige papirer.

Årsagen til, at man udbad sig et tidspunkt, hvor rådsøgende kunne afhente papirerne, var, at det forelå oplyst, at det i forvaring tagne blev opbevaret af et privat firma, således at rådsøgende, hvis han henvendte sig umiddelbart måtte forvente at skulle afvente, at papirerne blev fremskaffet fra opbevaringsstedet.

Man udbeder sig ministeriets stilling til, om man også finder hjemmel for at anvende denne fremgangsmåde vedrørende effekter, der er taget i forvaring i forbindelse med udsættelsesforretninger.

Rådsøgende forbeholder sig endvidere at kræve sit tab ved det passerede erstattet.

...«

I anledning af klagen indhentede justitsministeriet en udtalelse af 11. juni 1979 fra politimesteren i Gladsaxe, der henviste til sin skrivelse af 1. maj 1979 til retshjælpen.

I skrivelse af 27. juni 1979 meddelte justitsministeriet retshjælpen, at ministeriet efter en gennemgang af sagen ikke fandt tilstrækkeligt grundlag for at kritisere, at de pågældende papirer var blevet tilintetgjort.

I klageskrivelsen til mig præciserede retshjælpen sin klage i følgende punkter:

»...

1. Når politiet af ordenshensyn tager udsatte effekter i forvaring, ses det ikke at have hjemmel til at nægte udlevering til trediemand, der dokumenterer sin ejendomsret, uanset om trediemand er repræsentant ved fuldmægtig (klageren). Man må for så vidt angår betaling for opbevaring alene kunne holde sig til den udsatte og til ham tilhørende effekter under forvaring.

2. *Ad spørgsmål om henvendelse til det sociale udvalg.*

Politiet har ikke i sagen fulgt justitsministeriets instruks i skrivelse af 14. april 1939-102.

3. *Ad spørgsmål om bortsalg af det i forvaring tagne.*

Politiet ses ikke at have lovhjemmel til - og i hvert fald ikke uden forudgående udlæg - at foretage bortsalg på offentlig auktion som sket. De to cirkulærskrivelser ses ikke uden lovhjemmel at være tilstrækkelig hjemmel for bortsalg.

4. Ad politiets henvisning til, at rådsøgende har nægtet at oplyse om navne på ejerne af effekterne og hvilke effekter, der er tale om i en samtale den 22. december 1978 (*justitsministeriets skrivelse af 11. april 1979*).

Bemærkningen ses helt uden relevans på det tidspunkt, hvor den er afgivet, da politiet da forlængst via retshjælpen havde kunnet få de oplysninger, man måtte ønske.

Bortses herfra var politiet bekendt med disse oplysninger, idet kontorchef ..., juridisk kontor, Gladsaxe kommune, hos hvem rådsøgende først havde søgt bistand, den 18. december 1978 under et møde med (C), Gladsaxe politi, foreviste denne dokumentation for ejerforholdet til de omhandlede effekter, herunder hvad der tilhørte hvem.

5. Ad tilintetgørelsen af personlige papirer.

Politiets henvisning til, at rådsøgende i skrivelse af 17. november 1978 var oplyst om, at han kunne hente sine papirer, er korrekt, men ses ikke at have betydning for det passerede.

Rådsøgende undlod at hente papirerne på daværende tidspunkt og senere, fordi han havde grund til at antage, at ingen dispositioner blev foretaget, så længe sagen var under ekspedition her.

Destruktionen af papirerne er sket så hurtigt, at rådsøgende reelt - efter at have opgivet kampen om de i forvaring tagne effekter - ikke har haft lejlighed til at hente dem, jfr. at retshjælpen *udtrykkeligt* i skrivelse af 24. april 1979 havde bedt om at få oplyst, hvornår rådsøgende kunne hente papirerne.

Politiets øjeblikkelige destruktion af de private papirer kan ikke begrundes med sikkerhedshensyn. Man burde i det mindste have afventet reaktion fra rådsøgende eller retshjælpen, inden man skred til en så uoprettelig handling. I stedet kunne politiet have sendt papirerne til rådsøgende.

Blandt det destruerede var blandt andet - ifølge rådsøgende - hans regnskaber. Han er i en verserende politisag tiltalt for overtrædelse af momsloven, men er nu ude af stand til at fremlægge regnskaber.

6. Justitsministeriets behandling af sagen.

Som ovenfor anført er en væsentlig del af den tid, sagen har verseret, gået med justitsministeriets ekspedition af sagen. I en sag, hvor der som nærværende daglig løber opbevaringsomkostninger på, kunne man have forventet en hurtigere behandling.

...«

Politimesteren i Gladsaxe redegjorde i en udtalelse af 11. september 1979 til mig for sagen og bemærkede i tilslutning hertil følgende:

»...

Registreringsopgørelsen, der blev afleveret af kontorchef ..., Gladsaxe kommunes juridiske kontor, er ikke dokumentation for ejerforholdet.

(A) har, som det fremgår af vedlagte rapport, trods gentagne opfordringer ikke villet medvirke til at oplyse politiet om ejerforholdet og ejernes adresser. Politiet har derfor måttet holde sig til (A), i hvis besiddelse effekterne var ved udsættelsesforretningen.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at udleveringen af effekterne til andre end (A) ikke kunne være sket, uden at opbevaringsomkostningerne var betalt forinden.

Vedrørende spørgsmålet om udleveringen af papirerne skal jeg oplyse, at man følger den praksis, at der ikke af politiet foretages nogen gennemgang af skuffer og skabe i møblerne. Møblerne bliver transporteret fra udsættelsesstedet til opbevaringsstedet og senere fra opbevaringsstedet til auktionslederen, og det kan ikke påhvile politiet inden auktionen at sende personale til auktionslokalerne for at gennemgå møblerne med henblik på, om der findes papirer, der muligvis ikke bør destrueres. Da ejeren af møblerne bliver under-

rettet, således at han kan varetage sine interesser, må det skønnes fuldt forsvareligt, at eventuelle papirer udtages af personalet på auktionsstedet.

Her sker der en frasortering af værdipapirer, bankbøger og lignende, medens de øvrige papirer destrueres.

Det ville ikke kunne accepteres, at politiet skulle ofre betydelige personaleresourcer til en gennemgang af møblerne, som i øvrigt ikke på noget som helst tidspunkt er i politiets varetægt. Politiets opgave i disse sager er alene en administrativ bistand til en afvikling af problemerne med de »hjemløse møbler« og herunder sikre, dels at ejeren får adgang til at varetage sine interesser, dels at det offentlige ikke belastes med urimelige udgifter.

...«

I en notits af 10. september 1979 oplyste kontorleder B følgende om sine telefonsamtaler den 17. og 23. januar 1979 med retshjælpen:

» 17. januar 1979. Telefonsamtale med retshjælpen.

Jeg gjorde opmærksom på, at (A) tilsyneladende ikke ville medvirke til en løsning af sagen.

Retshjælpen hævdede, at indboet efter deres formening skulle udleveres til børnene uden betaling.

Dertil sagde jeg, at spørgsmålet måtte forelægges for politimesteren.

23. januar 1979. Telefonsamtale med retshjælpen.

Jeg oplyste, at politimesteren havde udtalt, at bohavet under alle forhold kun kunne udleveres mod betaling af politiets udgifter.

...«

Justitsministeriet henholdt sig i en udtalelse af 19. september 1979 til ministeriets afslørelse.

Retshjælpen anførte bl. a. følgende i en udtalelse af 16. oktober 1979 til mig i anledning af politimesterens udtalelse af 11. september 1979:

»...

Ad sagsfremstillingen:

Baggrunden for det i retshjælpens skrivelser af 23. januar og 7. februar 1979 og politiets skrivelse af 26. januar samme år anførte om politiets ændrede holdning til udlevering af indbogenstande bør uddybes.

Undertegnede talte telefonisk den 16. januar 1979 med (B), Gladsaxe politi, om sagen. Samtalen efterlod det indtryk hos mig, at pågældende politimand var indforstået med, at de effekter, der tilhørte rådsøgendes 3 børn, kunne udleveres uden betaling af opbevaringsomkostninger. Det er muligt, at der blev taget forbehold om godkendelse hos politimesteren, men et eventuelt sådant forbehold opfattede jeg ikke som noget afgørende. Da det herefter viste sig, at man kun ville udlevere til børnene mod betaling af omkostninger, blev skrivelsen af 23. januar afsendt.

Da salg af det i forvaring tagne er en uoprettelig disposition, er det retshjælpens opfattelse, at politimesteren efter at have modtaget justitsministeriets anmodning om en udtalelse den 9. marts 1979 burde have standset de den 7. marts iværksatte foranstaltninger til bortsalg på auktion. Der løb ganske vist fortsat omkostninger på, men dette burde ikke - som tilsyneladende sket - tillægges afgørende betydning. Retshjælpen havde i sin klageskrivelse til justitsministeriet bedt om en hurtig behandling af sagen, alligevel varede det én måned, før man foretog høring af politiet.

Ad politimesterens bemærkninger til sagsfremstillingen:

1. Dokumentation for ejerforholdet til børnenes indbodele:

Nægtelsen af at anerkende registreringsopgørelsen er ikke begrundet.

Såfremt en til offentlig skifte udfærdiget opgørelse ikke kan anvendes som dokumentation for adkomst til effekter, der kunne udpeges blandt det i forvaring tagne, er det umuligt for arvingerne at dokumentere, at de er retmæssige ejere af det til dem udlagte på skiftet. Afvisningen forekommer derfor uforståelig.

2. Oplysninger om identiteten af ejerne:

Rådsøgende oplyser, at han på mødet den 21. november 1978 hos Gladsaxe politi, (C), fremlagde dokumentation for børnenes adkomst til det opbevarede, ligesom han oplyste nærmere om børnene, men blev »affejet«.

Som anført i skrivelse af 31. juli 1979 til Dem kunne politiet, efter at retshjælpen var trådt ind i sagen, have fået enhver oplysning, man måtte ønske. Før dette tidspunkt kunne man eventuelt have fået oplysninger af kontorchef ... under det afholdte møde.

3. Tilintetgørelsen af personlige papirer:

Politimesterens syn på politiets rolle i den situation, der forelå, da møblerne var sat på gaden, anses for forkert.

(»Administrativ bistand til afvikling etc.«).

Politiets rolle anses at være en reaktion i henhold til politivedtægten for Gladsaxe politikreds, da der foreligger en overtrædelse af dennes § 26, stk. 1, og/eller § 27, stk. 1.

Ved vedtægtens § 66 hjemles det forvaltningsretlige tvangsmiddel: selvhjælphandling.

Sådan hjemmel findes tillige i § 6 i lov nr. 21 af 8. februar 1871 om politiet uden for København.

Den skete optagelse af det udsatte er at anse som en sådan selvhjælphandling. Kravet har den *forsømmelige*, som ved selvhjælphandlinger inddriver ved udpantning i henhold til udpantningsloven (lov nr. 36 af 29. marts 1873, § 1, nr. 5).

Når fjernelsen og i forvaringstagelsen af det udsatte er en sådan offentlig sanktion, er den anvendte fremgangsmåde i strid med loven.

Den fremgangsmåde, der er anvendt for så vidt angår de papirer, der var i de optagne indbogenstande, anser man for stridende mod, hvad der i almindelighed i dansk ret antages at påhvile den, der har ting i forvaring for andre.

At der er tale om forvaring fremgår bl. a. af justitsministeriets cirkulærskrivelse nr. 102 af 14. september 1939.

Man anser det endvidere for meget uheldigt, at tilfældigt personale hos et opbevaringsfirma afgør, hvad der skal destrueres, og hvad der har værdi, og at disse mennesker ukontrolleret har omgang med sådanne værdigenstande, dels har adgang til mulige privatlivet tilhørende dokumenter m. v. Omkostningsbetragtninger synes i denne forbindelse *ikke relevante*. Uanset hvordan man ser på politiets rolle som »forvarer« af udsatte effekter, mener man det stridende mod enhver god forvaltningsskik, at de personlige papirer brændes, medens sagen verserer, og uden forudgående meddelelse til ... eller retshjælpen. Man skal i denne forbindelse pege på, at rådsøgende allerede i skri-

velse af 15. november 1978 havde tilkendegivet interesse for papirerne i de i forvaring tagne indbogenstande.

... «

Politimesteren i Gladsaxe henviste i en udtalelse af 8. november 1979 til de to notitser af 5. og 7. november 1979, der var indhentet fra henholdsvis den rapporttagende politiassistent C og kontorleder B.

C havde i sin notits af 5. november 1979 redegjort for sine samtaler med A og havde herved bestemt afvist det, der var anført under punkt 2 i retshjælpens skrivelse af 16. oktober 1979 vedrørende samtalen den 21. november 1978. Poliitiassistenten havde i denne forbindelse henholdt sig til rapporttagningen af 21. november 1978.

B havde i sin notits af 7. november 1979 vedrørende sin telefonsamtale den 16. januar 1979 med retshjælpen bl. a. anført følgende:

»...

Ved forannævnte telefonsamtale gjorde jeg opmærksom på, at (A) tilsyneladende ikke ville medvirke til en løsning af sagen.

Københavns retshjælp gav udtryk for, at effekterne kunne udleveres uden betaling, da effekterne ikke tilhørte (A), men hans børn.

Hertil meddelte jeg, at jeg måtte forelægge sagen for politimesteren, da jeg ikke kunne tage stilling til, om de kunne udleveres uden betaling. Det blev aftalt, at retshjælpen skulle ringe mig op for at få svaret.

... «

Vedrørende sin telefonsamtale den 23. januar 1979 med retshjælpen havde kontorleder B anført:

» ...

Københavns retshjælp telefonerede til mig den 23. januar 1979, hvor jeg meddelte, at bohavet kun kunne udleveres mod betaling af politiets udgifter. Da retshjælpen var utilfreds med denne afgørelse, foreslog jeg, at man skriftligt begrundede, hvorfor man mente, at effekterne kunne udleveres til børnene uden betaling.

Retshjælpen fremsendte imidlertid kun skrivelsen af 23. januar 1979.

...«

Justitsministeriet henholdt sig i en udtalelse af 12. december 1979 til mig til ministeriets skrivelse af 11. april og 27. juni 1979.

Om det forhold, at politimesteren overgav effekterne til auktionsleder den 7. marts 1979, uanset at retshjælpen havde anmodet om, at retshjælpens klage af 21. februar 1979 til justitsministeriet (hvoraf politimesteren havde fået en kopi) fik opsættende virkning, udtalte politimesteren i en skrivelse af 4. marts 1981:

»...

Henvendelse om bortsalg af effekterne blev rettet til auktionsleder den 7. marts 1979 og klagen tilbagesendt til justitsministeriet den 13. marts 1979. Gennem års forbindelse med auktionsfirmaet er jeg bekendt med, at der i det mindste hengår 2-3 uger og normalt væsentlig længere tid, før auktionen afholdes. Da justitsministeriet i min skrivelse af 13. marts 1979 var gjort bekendt med, at der var truffet foranstaltning til bortsalg, har jeg kunnet regne med, at justitsministeriet med sikkerhed havde tid nok til at standse bortsalget.

Det tilføjes, at jeg ved sagens ekspedition på det pågældende tidspunkt følte mig forpligtet til at lægge vægt på, at de i forvejen betydelige udgifter for det offentlige ikke blev forøget væsentligt.

...«

I en skrivelse til A udtalte jeg herefter følgende:

Som nævnt ovenfor, s. 519-20, har retshjælpen i skrivelse ... bedt mig undersøge 6 nærmere angivne klagepunkter. Jeg har fundet det rettest at tage stilling til disse klagepunkter hver for sig.

1. Hjemmelen til at nægte udlevering af effekter, der ikke tilhører den udsatte.

Jeg har forstået, at det er retshjælpens opfattelse, at det i det foreliggende tilfælde i fornødent omfang var godtgjort over for politiet, at ejendomsretten til en betydelig del af de udsatte effekter ikke tilkom (A), men dennes børn, og at politiet herefter ikke har været berettiget til at gøre effekternes udlevering betinget af, at politiets opbevaringsudgifter m. v. blev dækket.

Retshjælpen har i denne forbindelse gjort gældende, at begrundelsen for politiets forvaringstagelse af effekterne alene er ordenshensyn, og at politiet for så vidt angår opbevaringsudgifterne m. v. alene kan holde sig til den, der er årsag til bevaringstagelsen, dvs. den udsatte.

Såvel politimesteren i Gladsaxe som justitsministeriet har under sagen fastholdt, at politiet kan nægte udlevering også af effekter, der tilhører andre end den udsatte, medmindre politiets omkostninger godtgøres, men har ikke nærmere begrundet denne opfattelse.

Uden nærmere at tage stilling til ejerforholdet til de udsatte effekter (jfr. herved også det, der er anført nedenfor under punkt 4) skal jeg om det nævnte hjemmelsspørgsmål mere i almindelighed bemærke følgende:

Nogen udtrykkelig lovhjemmel for politiets virksomhed med hensyn til bevaringstagelse af udsatte effekter i et tilfælde som det foreliggende findes ikke. Jeg bemærker herved, at bestemmelsen i retsplejelovens § 498, stk. 2, efter sit indhold alene vedrører anvendelse af magt i forbindelse med gennemførelsen af selve fogedforretningen.

Grundlaget for politiets opgaver i den nævnte henseende findes derimod i to skrivelser fra justitsministeriet henholdsvis af 9. februar 1938 (Ministerialtidende 1938, nr. 163) og af 14. april 1939 (Ministerialtidende 1939, nr. 102).

Formålet med at pålægge politiet pligt til at tage vare på udsatte effekter er i skrivelserne alene angivet som »ordenshensyn« (skrivelsen af 14. april 1939). Jeg må imidlertid anse det for utvivlsomt, at politiets pligt til bevaringstagelse også er foreskrevet af hensyn til at forhindre effekternes bortkomst eller ødelæggelse, dvs. af hensyn til vedkommende ejer (hvad enten denne er den, der er udsat af boligen, eller en trediemand). Retligt set har bevaringstagelsen således (også) karakter af uanmodet forretningsførelse (negotiorum gestio), jfr. herved det, der blev gjort gældende af justitsministeriet under den retssag, der er omtalt i Ugeskrift for Retsvæsen 1959, s. 751.

På denne baggrund må jeg finde, at spørgsmålet om politiets ret til nægte udlevering af udsatte effekter, der er taget i bevaring, medmindre politiets udgifter ved bevaringstagelsen godtgøres, i hvert fald som udgangspunkt må bedømmes efter dansk rets almindelige grundsætninger om uanmodet forretningsførelse (negotiorum gestio). Efter min opfattelse kan der dog samtidig være grund til at fremhæve de betydelige lighedspunkter mellem bevaringstagelse i et tilfælde som det foreliggende, og tilfælde, hvor effekternes ejer kendes, eller hvor hans identitet bliver kendt. Uanset at hittegodsloven (lov nr. 146 af 23. april 1952) ikke direkte finder anvendelse på udsatte effekter, som tages i bevaring af politiet, må jeg finde det nærliggende at antage, at retstilstanden med hensyn til sådanne effekter i tvivlstilfælde må bedømmes efter tilsvarende regler som dem, der er fastsat i hittegodsloven (eventuelt ved analogisk anvendelse af denne lovs regler). Nogen sikker besvarelse af spørgsmålet synes dog ikke at kunne udledes af retspraksis eller på grundlag af den juridiske litteratur, sammenlign herved Knud Illum: Dansk tingsret, (3. udgave 1976 ved Vagn Carstensen), s. 371 med note 5.

Efter almindelige retsgrundsætninger har den, der lovligt udøver negotiorum gestio, krav på at få sine udgifter herved dækket af tingens ejer, og det er fast antaget, at kravet er sikret ved tilbageholdsret i tingen, jfr. herved nærmere Henry Ussing: Enkelte Kontrakter, (2. udg. 1946), s. 419 ff, og specielt for så vidt angår spørgsmålet om tilbageholdsret von Eyben: Panterettigheder, (6. udgave 1980), s. 471 ff (navnlig s. 480).

Med henvisning til retspraksis antager den sidstnævnte forfatter mere i almindelighed, at der ikke (i henhold til ældre rettigheder) kan anerkendes tilbageholdsret for udgifter til (bl. a.) opbevaring af en ting, jfr. a. st. s. 479. Forfatteren anfører dog ikke udtrykkeligt, at dette også gælder i tilfælde af negotiorum gestio, og ingen af de nævnte domme vedrører et sådant tilfælde. Jeg bemærker herved, at kravet på at få dækket udgifter ved uanmodet forretningsførelse generelt er betinget af, at omkostningerne har været nødvendige for at afværge fare for tingen, hvorimod årsagen til omkostningen i så fald ikke synes at blive tillagt betydning.

Efter hittegodslovens § 3 (jfr. også § 7) er ejeren af hittegodset berettiget til at få dette udleveret, når han (bl. a.) betaler »de i anledning af fundet påløbne omkostninger«. Det antages, at dette udtryk må forstås således, at det normalt ikke omfatter opbevaringsudgifter m. v., jfr. således von Eyben, a. st. s. 469. I tilfælde, hvor politiet »på grund af det fundnes art eller størrelse (har) afholdt særlige udgifter til transport eller opbevaring«, kan disse dog kræves refunderet, jfr. således § 14, stk. 2, i justitsministeriets cirkulære nr. 116 af 6. juni 1952 om behandling af hittegoods.

På baggrund af det anførte, finder jeg ikke at have grundlag for at kritisere politimesterens og justitsministeriets opfattelse, hvorefter politiet også i forhold til andre end den udsatte er berettiget til at gøre udlevering af effekter som de foreliggende (bohaver m. v.), der er taget i bevaring i forbindelse med en fogedforretning, og for hvilke opmagasinering er nødvendig, betinget af, at udgifterne ved bevaringstagelsen godtgøres. Jeg finder ikke at have anledning til at gå nærmere ind på, i hvilket omfang (med hensyn til hvilke beløb) tilbageholdsret kan udøves i forhold til enkelte blandt flere effekter, der således er taget i bevaring.

Den endelige afgørelse af spørgsmålet hører under domstolene.

2. Politiets pligt til at rette henvendelse til det sociale udvalg.

Det er retshjælpens opfattelse, at justitsministeriets ovennævnte skrivelse af 14. april 1939 foreskriver en pligt for politiet til at rette henvendelse til det sociale udvalg, forinden udsatte effekter bortsælges ved auktion. Den nævnte skrivelse har følgende indhold:

»... skal man meddele, at Politiet, naar det af Ordenshensyn har taget de paa offentlige Gade udsatte Effekter i Forvaring, maa tilkendegive Ejeren, at han inden en efter Forholdene afpasset kortere Frist maa tage sig af sine ejendele. Hvis han ikke gør dette, og en Henvendelse til det sociale Udvalg om at afholde Opbevaringsudgifterne ikke imødekommes inden en kort Tids Forløb, bør Politiet lade de udsatte Effekter sælge ved Auktion. Opnaas ved denne et højere Beløb, end Opbevaringsudgiften har andraget, udbetales Overskuddet til Effekternes Ejer, medens et Underskud afholdes som en Politiudgift.

Det tilføjes, at Socialministeriet har udtalt, at det ikke kan paahvile de sociale Udvalg uden forudgaaende Henvendelse fra Rekvisitus at opbevare de af Fogden udsatte Effekter, og at de med Opbevaringen forbundne Udgifter kun vil kunne afholdes som Forsorgsudgift, hvis det efter en saadan forudgaaende Henvendelse viser sig, at Effekterne bør opbevares for Rekvisitus.

...«

Det kan give anledning til nogen tvivl, om en sådan pligt til at rette henvendelse til de sociale udvalg er fastsat ved eller dog forudsat i skrivelser. Ved en højesteretsdom af 27. juni 1971 (Ugeskrift for Retsvæsen 1971, s. 611) er det antaget, at politiet ikke på grundlag af den nævnte skrivelse havde pligt til at henvende sig til socialudvalget »i et tilfælde som det foreliggende«. Dommen, der vedrørte et tilfælde af udsættelse af erhvervslejemaal, er således konkret begrundet.

En nærmere stillingtagen til rækkevidden af justitsministeriets skrivelse af 14. april 1939 er dog efter min mening ikke påkrævet i den foreliggende sag. Efter det oplyste må jeg således lægge til grund, at (A) den 21. november 1978 over for Gladsaxe politi gav udtryk for, at han selv ville rette henvendelse til Gladsaxe kommune for at få hjælp i sagen, og at en kontorchef ved kommunens juridiske kontor den 15. december 1978 rettede henvendelse til politiet om sagen og herunder gav udtryk for, at »ud over nævnte (dvs. meddelelse af oplysninger; min bemærkning) kan man ikke fra kommunens side hjælpe udsatte«. Jeg finder herefter ikke at have grundlag for kritik af, at der ikke af politiet blev rettet henvendelse til socialudvalget, forinden de udsatte effekter blev bortsolgt ved auktion.

Som nævnt nedenfor s. 527, har sagen givet mig anledning til at henstille til justitsministeriets overvejelse, hvorvidt der måtte være grundlag for at fastsætte nærmere retningslinier for politiets fremgangsmåde i forbindelse med bevaringstagelse og bortsalg af udsatte effekter (herunder med hensyn til fastsættelse af frister for bortsalg) - og således, at der i den forbindelse tages klart stilling til spørgsmålet om politiets pligt til at rette henvendelse til det sociale udvalg, inden bortsalg finder sted.

3. Politiets adgang til at bortsælge de udsatte effekter ved auktion.

Som nævnt ovenfor under punkt 1, er politiets virksomhed med hensyn til bevaringstagelse af udsatte effekter ikke reguleret ved udtrykkelige lovbestemmelser. Lovregler om politiets adgang til at bortsælge sådanne effekter findes derfor heller ikke.

Jeg forstår, at det på denne baggrund er retshjælpens opfattelse, at bortsalg af effekterne ved offentlig auktion kun har kunnet ske på grundlag af et forudgående udlæg (eller eventuelt udpantning).

For så vidt angår hittegods indeholder hittegodslovens § 4 hjemmel til under nærmere angivne betingelser at lade effekterne bortsælge ved offentlig auktion, uden at der stilles krav om, at politiet ved udlæg eller på anden tilsvarende måde forinden har skabt et særligt grundlag for tvangssalget. Derimod antages en tilbageholdsret ikke i almindelighed at give ret til bortsalg uden udlæg eller tilsvarende fuldbyrdesgrundlag, jfr. således von Eyben, a. st. s. 493 f.

Efter de foreliggende oplysninger må jeg lægge til grund, at det igennem en lang årrække har været fast praksis, at udsatte effekter, som politiet har taget i bevaring, bortsælges ved offentlig auktion, såfremt ejeren ikke inden en af politiet fastsat frist har ladet effekterne afhente og i forbindelse hermed godtgjort de af politiet afholdte udgifter. Anvisning på at realisere effekterne på denne måde findes således i justitsministeriets ovenfor nævnte skrivelse af 14. april 1939. Spørgsmålet om lovligheden af politiets bortsalg af udsatte effekter ved offentlig auktion har endvidere været forelagt domstolene, jfr. således den sag, der er omtalt i Ugeskrift for Retsvæsen 1971, s. 611 H. Under sagen blev det - såvel af østre landsret som af højesteret - lagt til grund, at det stedfundne bortsalg af udsatte effekter havde været lovligt, og at det var ikke af sagsøgeren gjort gældende, at politiet savnede hjemmel til (overhovedet) at afhænde effekterne på denne måde.

Uanset at en tilbageholdsret som nævnt ikke i almindelighed antages at give ret til bortsalg af den eller de ting, der tilbageholdes, finder jeg på baggrund af det anførte ikke at have grundlag for at kritisere den opfattelse, som ligger til grund for politimesterens og justitsministeriets afgørelser i den foreliggende sag, og hvorefter der kunne ske bortsalg af de effekter, der blev udsat af (A's) lejlighed, uden forudgående udlæg.

...

4. Spørgsmålet om, hvorvidt politiet i fornødent omfang har søgt afklaret ejerforholdet til de udsatte effekter.

Som anført under punkt 1 er det min opfattelse, at det for spørgsmålet om politiets adgang til at betinge udlevering af udsatte effekter, der er taget i bevaring, af, at udgifterne ved bevaringstagelsen godtgøres, principielt er uden betydning, hvem effekterne tilhører. Jeg finder endvidere, at politiets adgang til i givet fald at lade effekterne bortsælge ved offentlig auktion på tilsvarende måde er uafhængig af ejerforholdet, jfr. herved det, der er anført under punkt 3.

Dette forhold bevirker dog efter min opfattelse ikke, at det for politiets fremgangsmåde i forbindelse med eventuelt bortsalg af udsatte effekter er uden betydning, om der for politiet foreligger oplysninger om, at effekterne helt eller delvis tilhører andre end den udsatte. Såfremt politiet, inden bortsalg har fundet sted, modtager oplysninger om, at effekterne tilhører andre end den, fra hvis bolig de er udsat, må jeg således anse det for utvivlsomt, at politiet i rimelig udstrækning har pligt til at sikre sig ejerens identitet og rette henvendelse til denne med henblik på, at han kan varetage sine interesser under sagen.

Retshjælpen har vedrørende dette klagepunkt gjort gældende, at justitsministeriet i afgørelsen af 11. april 1979 med urette har lagt vægt på, at (A) den 22. december 1978 nægtede at oplyse politiet om navne og adresser på ejerne af de udsatte effekter (som ikke tilhørte ham), og har i øvrigt anført, at de fornødne oplysninger herom da forelå for politiet (i det materiale, der den 18. december 1979 blev afleveret til politiet af en kontorchef fra Gladsaxe kommune). Jeg forstår det anførte således, at politiet efter retshjælpens opfattelse ikke i rimelig udstrækning har søgt at få ejerforholdene afklaret.

Ved vurderingen af dette klagepunkt må jeg lægge til grund,

at (A) i tilkendegivelsen af 21. august 1978, der blev forkyndt for ham den 13. oktober 1978, blev opfordret til inden 1 måned at underrette politiet, »såfremt der blandt det udsatte bohavne findes effekter, hvorover De ikke har ejendomsret«; endvidere blev (A) anmodet om at underrette stationen om, hvem der var ejer af sådanne eventuelle effekter.

at (A) den 14. november 1978 rettede henvendelse til politiet i Gladsaxe og anførte, at en del af de i bevaring tagne effekter tilhørte hans børn.

at politiet i skrivelse af 17. november 1978 meddelte (A), at hans børn, såfremt de var interesseret deri, ved henvendelse til politiet inden 14 dage kunne indløse det opbevarede bohavne.

at (A) den 21. november 1978 af politiet i Gladsaxe blev gjort bekendt med, at politiet, såfremt der fandtes andre, der havde ejendomsret til indboet, måtte have nøje præcisering af, hvilke effekter det drejede sig om, samt navn og adresse på ejerne.

at en kontorchef i Gladsaxe kommune den 15. december 1978 henvendte sig til Gladsaxe politi og afleverede forskelligt materiale, der skulle dokumentere ejerforholdet til de udsatte effekter, herunder en registreringsopgørelse, der blev udarbejdet af skifteretten i Nordre birk i 1959, og på hvilken en datter af (A) havde markeret, hvilke effekter der tilhørte (A's) børn (men uden nærmere angivelse af ejerforholdet).

at (A) den 22. december 1978 under en telefonsamtale med politiet i Gladsaxe nægtede at opgive børnenes navne og adresser, samt oplyse om, hvilken del af indboet de forskellige havde krav på; (A) afviste endvidere under samtalen, at der kunne ske udlevering til den pågældende datter af de effekter, som var afkrydset på registreringsopgørelsen.

at politimesteren i skrivelse af 9. januar 1979 til (A) anmodede denne om at foranledige, at hans børn rettede henvendelse til politiet, således at der kunne træffes aftale om udlevering af effekterne.

at (A) uagtet disse opfordringer ikke på noget tidspunkt rettede henvendelse til politiet med henblik på at bistå politiet med at søge afklaret ejerforholdet til de effekter, der var taget i bevaring.

Jeg finder ikke grundlag for at kritisere, at politiet - efter således adskillige gange forgæves at have rettet henvendelse til (A) om ejerforholdet til de opbevarede effekter - herefter lod effekterne bortsælge på auktion.

5. Tilintetgørelse af personlige papirer.

Ved min vurdering af dette klagepunkt må jeg lægge til grund, at Gladsaxe politi ikke på noget tidspunkt har nægtet at udlevere de pågældende papirer til (A), men at denne tværtimod er blevet underrettet om, at han ved henvendelse til politiet havde mulighed for at få papirerne udleveret.

Af de foreliggende oplysninger fremgår det således,

at politiet i den ovennævnte skrivelse af 17. november 1978 til (A) meddelte ham, at der ved henvendelse til politiet inden 14 dage ville kunne ske udlevering af personlige papirer til (A), såfremt han måtte ønske det.

at (A) under sin telefoniske henvendelse den 22. december 1978 til politiet i Gladsaxe blev gjort bekendt med, at han kunne forvente, at der blev taget skridt til auktion uden yderligere varsel.

at politimesteren i sin ovennævnte skrivelse af 12. februar 1979 til retshjælpen meddelte, at der nu ville blive truffet foranstaltninger til bortsalg af indboet på offentlig auktion.

Efter det oplyste må jeg endvidere lægge til grund, at papirerne var destrueret, da politiet modtog retshjælpens skrivelse af 24. april 1979. Jeg bemærker herved, at (A) i skrivelserne af 14. november 1978 rejste spørgsmål om, hvad der ville ske med hans papirer, men at han ikke senere - uanset det, der var anført herom i politiets skrivelse af 17. november 1978 til ham - rettede henvendelse til politiet om papirerne, og at spørgsmål herom heller ikke blev rejst af retshjælpen før i skrivelserne af 24. april 1979.

På baggrund af det anførte finder jeg ikke at kunne kritisere, at politiet under hensyn til, at der stadig ikke skete afhentning af papirerne, uagtet (A) direkte var opfordret hertil allerede den 17. november 1978, lod papirerne destruere i forbindelse med den stedfundne auktion. Det bemær-

kes i den forbindelse, at den fremgangsmåde, der er fulgt af politiet med hensyn til behandlingen af papirer i forbindelse med auktion, og som politimesteren har redegjort for i udtalelsen af 11. september 1979 til mig, ikke kan give mig grundlag for kritik.

6. Justitsministeriets tidsmæssige behandling af sagen.

Af de foreliggende oplysninger om justitsministeriets behandling af sagen fremgår det,

at retshjælpen i skrivelse af 21. februar 1979 rettede henvendelse til justitsministeriet.

at justitsministeriet i skrivelse af 9. marts 1979 anmodede politimesteren om en udtalelse.

at politimesteren i skrivelse af 13. marts 1979 afgiv udtalelsen til justitsministeriet.

at justitsministeriet i skrivelse af 11. april 1979 til retshjælpen tog stilling til den indgivne klage.

Jeg finder ikke, at den tid, der således er medgået til justitsministeriets behandling af klagen, kan give mig grundlag for at udtale kritik over for ministeriet.

Sagen har givet mig anledning til at henstille til justitsministeriets overvejelse, hvorvidt der måtte være grundlag for at fastsætte nærmere retningslinier for politiets fremgangsmåde i forbindelse med bevaringstagelse og bortsalg af udsatte effekter (herunder med hensyn til fastsættelse af frister for bortsalg) - og således, at der i den forbindelse tages klart stilling til spørgsmålet om politiets pligt til at rette henvendelse til det sociale udvalg, inden bortsalg finder sted. Jeg henviser herved til mine beretninger for 1972, s. 179, jfr. 1975, s. 29, og 1976, s. 23, vedrørende spørgsmålet om en almindelig samarbejdsordning mellem fogedretter og socialforvaltninger.

...«

I skrivelse af 29. maj 1981 meddelte justitsministeriet mig, at spørgsmålet om fastsættelse af nærmere retningslinier for politiets fremgangsmåde i forbindelse med bevaringstagelse og bortsalg af udsatte effekter var taget under overvejelse i ministeriet.

